

Gjensyn med Truls Erik Dahls Scott-biografi

I Vårt Land 1. februar 1999 hadde forfatteren Gunnar Bonsaksen en interessant anmeldelse av Gabriel Scott *Et Levnetsløp*, ifølge Bonsaksen: «en gjennomgang av Gabriel Scotts menneskelige og kunstneriske liv, som vi nesten fullstendig har manglet». Anmeldelsen har overskriften «Blåser støv av Scott», og vi gjengir den her slik Bonsaksen skrev den:

«Det er nå gått 40 år siden Sørlandets dikter Gabriel Scott døde, og nesten 50 år siden den eneste boken om ham ble utgitt. Da Norges Nasjonallitteratur kom i revidert utgave i 1996, var Scott fjernet fra forfatterlisten, (sammen med bl.a. Falkberget, Bojer og Sigurd Hoel). Noen vil nok spørre om det er bryet verdt å blåse støv av dette forfatterskapet.

Eget selskap

Men Gabriel Scott er ikke glemt av nordmenn med hjerte for god litteratur. En av disse er en ildsjel ved navn Truls Erik Dahl. I mai 1997 ble Gabriel Scott Selskabet grunnlagt ikke minst på hans initiativ, og har allerede arrangert seminar i Brekkestø med stor suksess. Nå foreligger hans bok «Gabriel Scott Et Levnetsløp» på Juni forlag. Bak den ligger årelange studier, samtaler og korrespondanse nedfelt i 4000 A4-ark og samlet i 14 tykke ringpermer i Dahls privatbolig på Fjellhamar utenfor Oslo.

Den forrige Scott-biografien (av Arne Beisland) kom i 1949 og er sterkt preget av at Gabriel Scott stadig var i live – og at han ikke likte å stille ut sitt personlige liv. Den meddeler så pass lite om dette at den nesten ikke kan kalles biografi, men heller et dikterportrett. I stedet går Beisland inn i Scotts verden, spesielt de store romanene fra «Jernbyrden» i 1915, og analyserer dem grundig.

Foreldrenes rolle

Truls Erik Dahl velger da fornuftig nok å gå den motsatte vei. På bokens 378 sider gir han seg lite inn på litterær dissekering. Til gjengjeld får vi her en gjennomgang av Gabriel Scotts menneskelige og kunstneriske liv som vi nesten fullstendig har manglet. Og verket føyer seg inn i den ganske lange rekke glimrende dikterbiografier som er kommet nå i 90-årene.

Det sto to høyst kunstneriske foreldre bak Gabriel Scott. Sammen skapte de også den kjente sangen «Tre søte småbarn med øyne blå». Der fortelles det at «Gabriel er i sitt sjette år». Dette var i England, hvor faren arbeidet som sjømannsprest. Kort tid etter bar det til Norge og Sørlandet; guttens oppvekst der ble senere skildret i hans barnebok «Tripp-trapp-tresko».

Scott debuterte som 20-åring i 1894 med en samling «Digte» som kom litt i skyggen av Obstfelder og Vilhelm Krag, sistnevnte var og ble hans gode venn. Begge var riksmålets trofaste tjenere, og Scott utgav i 1910 komedien «Babels Taarn», som harselerer med norsk sprogandalisme og førte til et regulært teaterslag i Kristiania.

Nye bøker kom nesten hvert år – for barn og for voksne, og i alle litterære genrer. Men økonomisk romslig fikk ikke forfatteren det før helt på slutten av sitt liv. Gjelden bare økte og økte mens forlag og venner mottok fortvilte tiggerbrev.

Biografien gir oss innblikk i Scotts tre ekteskap, hvorav bare det siste var lykkelig. I 1917 måtte han oppleve at den 14-årige sønnen Elg Bjarne plutselig fikk hjernehinnebetennelse og døde.

At Gabriel Scott var noe av en mystiker, visste vi fra før. Alt som barn falt han i trancelignende tilstander hvor han følte seg rykket ut av sanseverdenens begrensninger og gjort til ett med verdensaltet. Flere av bøkene bærer sterkt preg av dette, ikke minst romanen «Helgenen» (1936).

Sin fremste talsmann fant Scott i filosofen Spinoza. Derimot hater han alle legpredikanter og en god del prester. Av sistnevnte gruppe fant hans egen far dog nåde for hans øyne.

Forellingsindustri

Gabriel Scotts Påskeeggene

«Det snakkes og skrives i vore dager om treforedling og fruktforedling og blomsterforedling og mer slikt – men den foredling vi trenger er rett og slett menneskeforedling».

Kommentar

Som tidligere ledere av Gabriel Scott Selskabet inviterte vi Truls Erik Dahl til Scott-året 2007. I Treskoposten for februar 2008 oppsummerte vi Scott-året 2007 og skrev da om lag slik om Truls Erik Dahl: Lørdag 1. september sto Scott-biograf Truls Erik Dahl i fokus på scenen i det nye Høvåg Be-dehus med foredrag om Gabriel Scott og om det mangeårige arbeidet med biografien. Dahl introduserte også et imponerende multimedia-program, med god hjelp av Arthur Myhre Scott, Gabriel Scotts oldebarn og webmaster for www.gabrielscottselskabet.bo Spesielt var <Scotts Ternen, produsert av Truls Erik Dahl og inntalt av NRKs Einar Bjorvatn, en opplevelse som de mange tilhørerne satte pris på. Hans lydbok laget over Gabriel Scotts *Påskeeggene* representerte også en god tilvekst til Scott-litteraturen.

Vi vil ellers uttrykke glede over at *Truls Erik Dahl* generøst har gitt Gabriel Scott Selskabet anledning til å trykke opp igjen *Gabriel Scott Et Levnetsløp* uten vederlag, om og når behovet for dette melder seg. Han stilte også restopplaget til fri disposisjon.

En smakebit fra biografien kan gjerne være sitatet fra Gabriel Scotts *Årringer*, som faktisk Dahl setter aller først i boka. Scott:

«Mitt mål er ikke å holde dom, men flytte grensen og bryte tvangen og løfte hvelvet for lysets flom og sprede skodden om fuglesangen så vidt og langt min klinge når! Og derfor flyver mitt sverd av skjeden for fuglesangen og blomstergleden og alt som bor i den karske vår!»

Kirsten og Thor Einar Hanisch